Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2024/25

Destinace (země, město): Itálie, Řím

Jméno, příjmení: Jana Sovová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Sapienza Università di Roma, Centro Linguistico d'Ateneo/Dipartimento di Studi Europei Americani e Interculturali

Zakladatelem zdejších bohemistických studií byl slavista Angelo Maria Ripellino (1923-1978), u nás známý především jako autor knihy esejů *Magická Praha*. Od roku 2009 vede římskou bohemistiku Annalisa Cosentino, profesorka české literatury, dějin jazyka, stylistiky a literárního překladu; v minulosti v Římě působila např. Alena Wildová Tosi či Silvie Richterová. Vedoucí univerzitní Knihovny moderních cizích jazyků a literatur je literární překladatelka z češtiny a slovenštiny Alessandra Mura. K absolventům římské alma mater patří mj. Alessandro Catalano, který vyučuje český jazyk a literaturu na Univerzitě v Padově, či Ripellinův žák Sergio Corduas (1943-2022), bývalý vedoucí Katedry českého jazyka a literatury na univerzitě Ca' Foscari v Benátkách.

Specifikem římských studií je založení mezinárodního doktorského programu *Germanoslavistika* (Studi Germanici e Slavi) v režimu double degree ve spolupráci s Univerzitou Karlovou v r. 2018. Iniciátorkou a do r. 2023 i koordinátorkou projektu byla právě Annalisa Cosentino. Přítomnost doktorandů (i nebohemistů) má příznivý dopad na počet zájemců o češtinu: součástí jejich studijního programu je absolvování ročního studia praktického jazyka a povinný pobyt na Univerzitě Karlově po dobu nejméně jednoho semestru.

Úhrnem čítala v tomto akademickém roce místní bohemistika 25 studentů, z toho 10 v bakalářském, 8 v magisterském a 7 v doktorském studiu. Co se týče organizace lektorátu, jsou posluchači rozděleni do tří skupin podle stupně pokročilosti – lektor má výuku dvakrát

týdně po dvou hodinách s každou skupinou zvlášť. Týdně tedy lektor odučí 12 vyučovacích hodin, další dvě hodiny týdně jsou vyhrazeny na konzultace a vše ostatní se odvíjí podle potřeb pracoviště v souvislosti s mezioborovými semináři, prezentacemi oboru a akcemi pro veřejnost.

Nejrozmanitější a nejpočetnější skupinu představoval letošní 1. ročník, kam spadali doktorandi spolu s dalšími začátečníky, jejichž motivace ke studiu češtiny je velmi různorodá: byla mezi nimi např. paleontoložka, spolupracující na mezinárodním výzkumném projektu s českými kolegy, anebo student dopravního inženýrství ze smíšené česko-italské rodiny, který chce odejít za prací do České republiky. Obrátil se na nás i lékař, který se rozhodl pro studium specializace v Praze. Doktorandi nebohemisté si potřebují osvojit základy jazyka, aby se během badatelského pobytu na UK v Praze dokázali orientovat v českém akademickém a vůbec místním prostředí. Jako kostru pro zvládnutí základních komunikačních kompetencí, kterou lektorka doplňuje o vlastní materiály (ucelenější gramatické přehledy, pracovní listy, hry a cvičení, ponejvíce v prostředí LearningApps a Canva), je používán komplet *Čeština expres 1-3* od L. Holé a P. Bořilové. Další materiál i prezentace vytvářejí studenti. Výstupní úroveň je A1/2 podle SERR.

Výchozí učebnicí pro 2. ročník je *Čeština krok za krokem 2*, obsahující užitečná cvičení a tematické okruhy s tím, že opět vše doplňuji o vlastní materiály nebo např. o videonahrávky Centra pro integraci cizinců, oddíl s názvem *Čeština do práce*. Výstupní úroveň je přibližně B1 podle SERR.

Program a volba materiálů pro 3. ročník záleží na tom, co si studenti odnesli z předchozího studia včetně erasmovských pobytů na českých vysokých školách. Letošní posluchači měli poněkud rozdílné priority a někteří navštěvovali praktická cvičení jen sporadicky, protože psali diplomové práce nebo studují při zaměstnání. Pro pravidelné návštěvníky tedy po dohodě s vedoucí bohemistiky lektorka sestavila takový program, aby je co nejpoutavějším a nejpraktičtějším způsobem přiblížil cílové úrovni C1 podle SERR. Oba semestry odučila podle vlastních prezentací s občasným využitím učebnic *Flip your teaching 2* a *Czech It UP! C1* z nakladatelství UPOL.

Poutavý doplňkový materiál pro všechny tři úrovně poskytla videohra *Samorost* od české nezávislé vývojářské společnosti Amanita Design.

Co se týče uplatnění absolventů, několika z nich se vloni podařilo uchytit v některých důležitých firmách a institucích jako Telepass, Terna a České centrum. Jiní odcházejí do zahraničí, Českou republiku nevyjímaje.

Nejdůležitější akce nad rámec výuky:

Říjen 2024: celofakultní prezentace oboru pro uchazeče o studium.

Listopad 2024: uvedení hry Kateřiny Rudčenkové *Čas třešňového dýmu* v divadle Teatro Manzoni a dvojí setkání autorky s veřejností – jedno v divadle po představení a druhé v pobočce městské knihovny Casa delle traduzioni (Dům překladu). Hru přeložili studenti římské bohemistiky v rámci překladatelského semináře Annalisy Cosentino.

Prosinec 2024: setkání se slovenským režisérem Ivanem Ostrochovským coby výstup 9. ročníku mezinárodního filmového semináře *Eva Rosenbaumová*, založeného ve spolupráci s Ústavem české literatury a komparatistiky a Katedrou filmových studií UK v Praze a Katedrou estetiky UK v Bratislavě. Ústředním tématem semináře je literatura a dějiny a jeho účastníky jsou studenti různých oborů; z tohoto důvodu probíhají setkání s režiséry v angličtině. Do letošního ročníku byl vybrán film *Svetloplachosť* z r. 2023.

Březen 2025: prezentace oboru v rámci celouniverzitního dne otevřených dveří, na němž letos poprvé dostali slovo lektoři coby rodilí mluvčí, aby propagovali výuku cizích jazyků.

Duben 2025: setkání s početnou delegací studentů a vyučujících bohemistiky z Vratislavské univerzity během jejich studijního pobytu v Římě v rámci programu Erasmus+.

Květen 2025: křest vzpomínkové knihy Jana a Františka Wiendlových *Oplocený čas. Vzpomínky politického vězně* v sídle rektorátu a pod záštitou nadace Roma Sapienza za osobní účasti Jana Wiendla, zatímco František Wiendl natočil pro účastníky prezentace video s krátkou, ale působivou řečí. Do italštiny přeložila A. Cosentino.

Pozn.: na listopadové a květnové akci se lektorka podílela jako tlumočnice.

V rámci výměnného programu Erasmus+ s univerzitami v Olomouci, Opavě a Praze se v letním semestru uskutečnily semináře a přednášky hostujících kolegů.

Mimo univerzitní půdu se vyučující zúčastnila několika akcí pořádaných českým velvyslanectvím či Českou školou Řím (setkání Českých škol v Itálii, křest knihy s příspěvky

potomků smíšených česko-italských rodin s názvem *Vstoupit do dvou světů. Svědectví o hodnotě bilingvismu*).

Pracovní prostředí a zázemí lektora:

Lektoři cizích jazyků mají k dispozici společnou místnost s několika laptopy a tiskárnou, osobní skříňku a poličku na učebnice. Větší příruční knihovna je v pracovně vedoucí bohemistiky. Všechny posluchárny jsou vybavené špičkovou technikou. Samotná budova, která před rekonstrukcí sloužila jako poštovní překladiště, se nachází v centrální čtvrti San Lorenzo, asi 15 minut pěšky od univerzitního kampusu Città Universitaria; většinu populace této i přilehlé hustě obydlené oblasti tvoří právě univerzitní studenti. V blízkosti budovy je sice tramvajová zastávka, ale vzhledem k nevyzpytatelnosti římské MHD a celkové typologii čtvrti je optimální najít si ubytování v klidnější zóně a dojíždět pokud možno autem.

Lektor administrativně spadá pod CLA (Centro Linguistico d'Ateneo), s nímž uzavírá roční smlouvu, souběžnou se smlouvou s DZS. Ubytování ani jiné benefity univerzita nenabízí.

I přes některé dílčí logistické potíže lze vnímat celkové klima na univerzitě jako kosmopolitní, otevřené a přívětivé.

Řím 29. července 2025 Mgr. Jana Sovová